

A VILÁG KÉPE A XVIII. SZÁZADBAN

1. . A földrajzi felfedezések hatása, **következményei Európában**: - gazdasági:

Beáramló nemesfém: **árforradalom**

- a nemesfémek és a **pénz értékének csökkenése**,
  - **iparcikk drágulás**,
  - **mezőgazdasági termékek árának növekedése** (lakosság-szám-növekedés, fogyasztói szokások változtatása nyomán) 2-3 szoros árnövekedés,
  - kinyíló olló; (az agrártermékek drágábbak, mint az iparcikkek) az agrárterületek **vásárlóképesége megnőtt**:
  - az iparosok egyre több, olcsóbb, gyorsabb termelés nagy haszonnal értékesítve
  - kereskedők: többet eladni
  - **a manufaktúra**: egyes munkafolyamatokra bontott termelés,
  - **betanított munkások** olcsón, sokat tudnak termelni - a **kiadási rendszer** (szerszám, nyersanyag a vállalkozó tulajdona, ezzel foglalkoztatja a falusi bedolgozót annak házában). -
  - Sorozatos befektetések, felhalmozódó befektetési összegek,
  - **kereskedelmi- és banktőke**, bankok, kereskedelmi monopóliumok (területekre, útvonalakra, termékekre); kereskedelmi társaságok; nagy bankházak (pl. **Fugger**);
  - Spanyolország és Portugália képtelen modernizálódni
- a világkereskedelem, **világpiac**, a **központ** áthelyeződött **Anglia, Németalföld** (Amsterdam, Antwerpen), Észak-Franciaország kikötőibe.

Az **óceáni partvidék fellendülése**, kikötők épülése, kereskedelem,

- városok, intenzív gazdálkodás még a mezőgazdaságban is: bérleti rendszer,
- jobbgység fellazulása, **tőkés polgárság** kialakulása, megerősödése (**tőkefelhalmozás**), - -
- **bérmunka** alkalmazása, ezt nehezítik a meglévő feudális korlátok; szaporodnak a bankok, megjelenik a **tőzsde**.
- nemesek: bekapcsolódnak a tőkés vállalkozásba
- parasztság: differenciálódik (vagyonai különbségek)

Periféria: Közép-európa, Baltikumi területek

- **ipara** továbbra **sem** fejlődött,
- de mezőgazdasága a centrum **nyersanyagellátójává** vált
- haszon miatt a földesurak erőteljesen **növelték majorságaikat**,
- **több robotot** és fuvar követeltek,
- paraszti árutermelés a periférián is megindul,
- de a földesúri árutermeléstől akadályoztatva.
- **az Elbától keletre** megerősödtek a feudális formák (**második jobbgység**),
- jobbgyok személyes függése (röghöz kötés).
- később: ez **hátráltatta a centrumhoz történő felzárkózást**
- rövid távon jelentkező előnyök hosszabb távon hátrányokká váltak.

Politikai következmény:

Abszolutizmus kial. (FRO, ANGLIA? SPO) -- FORR. ---POLG: ÁTAL.
felv. absz: (K-K-EUR) – a feud megmerevedése
ÁLLAM (ABSZOLÚT ÁLLAM) kial:

- modernizálódik
- állandó háborúk – nagy hadseregek: egyenruha, fegyver, kiképzés, kaszárnyák
- köv.: szükség van az államra, az államhatalom kiterjesztésére az egész országban
- modern bürokrácia: az állami élet irányítását szakképzett hivatalnokok végzik

GAZDASÁG-ÉLETMÓD

- XV. sz.: 60 mill. – XVIII.sz.: 200 mill.
- Demográfiai szabályzók: éhínségek, járványok
- egyszerű betegségek is pusztítóak (pl.: megfázás)- okai: primitív életfeltételek, csatornázás, komfort hiánya – köv.: a halál gyakori
- a halált az élet részének tekintették, pszichésen jól tűrték
- éhínségek: nagyon gyakoriak (száz év alatt 12-16szor is előfordulhat egy-egy területen)– nyomában: járvány (immunrendszer gyengül)
- betegségek: bélpoklosság, lepra, tuberkolózis, szifilisz, pestis
- az élet minősége: új növények megjelenése – csokoládé, kávé, tea, dohány
- a világ ekkor falusias (és az emberek többsége nem is ment el a faluból, ahol született)
- vársiasodás,de: csatornázás hiánya- bűz, város közepén temetők
- mezőgazdaság: bár az ipar fejlődik, ez egész Európában nagyon fontos
- élelem 50-80%-a kenyér, vagy gabona
- vadászat: még mindig alapvető fehérjeforrás a parasztnak (makkoltatás, stb)
- mezőgazdasági technika: 12.sz. óta semmit nem fejlődött (nehézeke, háromnyomásos)
- közlekedés: bár fejlődnek az utak, nehézkes – általában gyalog közlekednek az emberek

Idézetek:

BRAUDEL :